

2011. 309 с.

2. Кириленко О.П. Дохідна база місцевих бюджетів в умовах реформування бюджетної та податкової системи: матеріали наук. конф. проф.-викл. складу. Тернопіль: Вектор, 2011. С. 6-10.

3. Круглов В.В. Публічне адміністрування в процесі державно-приватного партнерства. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2015-1/doc/2/10.pdf> (дата звернення 14.02.2021).

УДК 342.71 (043.2)

Гапонюк А.Л., керівник,
ГО «Авангард Аяксів Аторнея», м. Вінниця, Україна
Шарко А.М., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ІНСТИТУТУ ГРОМАДЯНСТВА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Права і свободи людини, їх матеріальне забезпечення складають базовий компонент громадянства. Інститут громадянства є ключовим і основоположним інститутом. Тільки громадянин України володіє повним комплексом прав і свобод, може брати участь в управлінні державними справами, здобувати вищу освіту на безоплатній основі, безкоштовно отримати земельну ділянку тощо.

Кожна держава визначає зміст прав і свобод громадян, межі їх здійснення, встановлює заборони та відповідальність за їх порушення, визначає порядок набуття й припинення громадянства [1, с. 101]. Через громадянство інституціоналізуються принципи взаємовідносин (взаємозв'язку) держави та особи. Ці взаємовідносини знаходять своє виявлення у поширенні суверенної влади держави на відповідну особу, незалежно від того, де проживає остання, – на території держави чи за її межами. Тому характерною рисою цих взаємовідносин є їхня відносна сталість (стабільність) у просторі та часі [2, с. 7-8].

Конституцією України (ст. 4) та Законом України «Про громадянство України» (п. 1 ст. 2) закріплено принцип єдиного громадянства. Він має декілька аспектів: по-перше, єдине громадянство держави Україна означає, що не може існувати громадянства окремих адміністративно-територіальних одиниць України. По-друге, єдине громадянство України означає, що якщо громадянин України набув громадянства (підданства) іншої держави або держав, то у правових відносинах з Україною він визнається лише громадянином України. Те ж саме правило

застосовується і до іноземців, які набули громадянство України, тобто вони у правовідносинах з Україною вважаються тільки громадянами України, не беручи до уваги належність їх до іншого громадянства [3, с. 267].

Законодавство України дає можливість особам, які проживають на території України, отримати громадянство України і володіти всіма конституційними правами і свободами, відповідними обов'язками громадянина України. Наше законодавство керується тим, що кожний має право набуття та вийти з громадянства України відповідно до Закону. Також є суттєвим те, що при цьому не беруться до уваги соціальне походження, расова та національна належність, стать, освіта, відношення до релігії, політичні та інші переконання [4, с. 198].

Приналежність до громадянства наділяє особу всіма конституційними правами і свободами даючи їй можливість брати участь в управлінні державними справами, оскільки саме через інститут громадянства визначаються особи, які наділяються владою в державі. Громадянин може вимагати від держави захисту своїх законних інтересів з боку держави або їх захисту від протизаконних діянь органів державної влади. У свою чергу, особа повинна неухильно додержуватися законів тієї держави, громадянином якої вона є, та виконувати обов'язки, покладені на неї державою.

Таким чином, особливість інституту громадянства полягає в тому, що він виконує двояку юридичну функцію. З одного боку, громадянство виступає як засіб та спосіб захисту прав і свобод індивіда, з іншого – як інструмент захисту прав та інтересів держави.

Важливо відзначити, що встановлення зазначеного правового зв'язку між державою, з одного боку, і населенням в особі його громадян, з іншого, служить показником прояву суверенного характеру самої державної влади. Вирішення питань громадянства – невід'ємне суверенне право держави. При цьому громадянство виступає в якості необхідної та обов'язкової передумови поширення правових норм держави на особу, яка є її громадянином.

Література

1. Толкачова І. А. Підстави набуття громадянства в Україні і країнах СНД. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 2. С. 101–105.
2. Інститут громадянства як регулятор впливу на стан забезпечення національної безпеки України: аналіт. доп. / С.В. Дрьомов. К.: НІСД, 2017. 52 с.
3. Толкачова І. А. Значення принципів громадянства України для реалізації прав та свобод людини і громадянина. *Право України: Юридичний журнал*. 2010. № 12. С. 266–271.
4. Толкачова І. А. Конституційний принцип єдиного громадянства. *Право України: Юридичний журнал*. 2009. № 11. С. 196–200.